

Täysistunto

Tiistai 18.2.2020 klo 14.00—17.26

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain ja ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 20 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 9/2020 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

Lähetekeskustelua varten varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

15.10 **Heikki Vestman kok:** Arvoisa puhemies! Nyt käsittelyssä on lakiesitys, jossa ehdotetaan muutettavaksi muun muassa vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annettua lakia, ja nämä muutoksethan ovat pitkälti teknisiä. Haluan tässä yhteydessä kiinnittää huomiota laajemmin vesistöjemme ja erityisesti Itämeren tilaan.

Rehevöitymistä seuraavat sinileväkukinnot ovat viheliäinen ongelma vesistöissämme ja erityisesti Itämeressä joka kesä. Siitäkin huolimatta, että suomalaisten sääntelytaakkaa on alati kasvatettu, levälautat tuntuvat ilmaantuvan vuosi vuodelta yhä aiemmin. On toki selvää, että Itämeren vuosikymmeniä jatkuneesta ravinnekuormituksesta sekä tästä aiheutuneesta rehevöitymisestä toipuminen vie aikaa, ja toki edelleenkin ravinteita leviää Itämereen pelloilta valuvien lannoitteiden, yhdyskuntien jätevesien ja ilmanlaskeumien mukana eikä todella yksin Suomesta.

Hallitus on ohjelmassaan luvannut rahoitusta muun muassa vesiensuojelun tehostamisohjelman jatkamiseen, kiertotalouden edistämishjelman toteuttamiseen, tulvasuojeluun ja peltojen vesitalouden hallintaan sekä ravinteiden kierrättämisen edistämiseen kärkihankkeen avulla. Nyt kun ministeri ei ole täällä vastaamassa, niin valitettavasti ei kuulla vastausta siihen, miten nämä hankkeet ovat edenneet. Jos täällä hallituspuolueiden edustajat tietävät, niin mielelläni kuulen — vaikuttaa nimittäin siltä, että tässäkin on enemmän puhetta ja tavoitteita kuin konkreettisia toimia tähän saakka.

On selvää, ettei Suomi yksin voi kantaa taakkaa Itämeren tilasta. Päästöt Itämereen eivät katso vesialueiden rajoja. Suomen aiheuttaman kuormituksen vähentäminen ei todella yksin ratkaise mitään, jos muut valtiot, erityisesti Venäjä ja Puola, jatkavat mittavia päästöjään Itämereen. Herkän sisämeren suojelu vaatiikin rajat ylittäviä toimia.

Hyviä esimerkkejä toki on vesiensuojelutoimista. Etenkin Pietarin tehostuneen jätevedenpuhdistuksen ansiosta on havaittu paranemista Suomenlahden tilassa. Rajat ylittävien toimien kannalta keskeinen on tietysti Itämeren merellistä suojelusopimusta toimeenpane-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 8/2020 vp

va yhteistyöelin eli HELCOM, jonka puheenjohtajavaltiona Suomi toimii vielä tämän vuoden loppuun. Nyt olisi saatava kunnianhimoinen lopputulos Itämeren toimintaohjelman uudistamisessa, erityisesti ravinnekuormituksen vähentämisessä. Tätä pitää Suomen määrätietoisesti puskea eteenpäin. Suuret kuormittajat Venäjä ja Puola on saatava tekemään oma osansa, jotta Itämeri saadaan jätettyä lapsillemme paremmassa kunnossa kuin sen saimme.

15.13 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitos edustaja Vestmanille hyvästä puheenvuorosta tärkeästä asiasta, Itämeren suojelusta ja Itämeren suojelutoimista. Hallitus kyllä tekee kunnianhimoista ympäristönsuojelupolitiikkaa, mutta varmasti Itämeren kohdalla on otettava reippaampia askeleita, jotta tulevaisuus on turvattu.

Myös keskusta pitää hyvänä ja tärkeänä, että pinta- ja pohjavesistä pidetään huolta. Haluamme myös vähentää järvien ja jokien kuormitusta metsä- ja maatalouden, turveteollisuuden sekä yhdyskuntien vesiensuojelua parantamalla. Samalla pienennämme kuormitusta Itämereen, mistä edustaja Vestman ansiokkaasti käytti puheenvuoron.

Vesistöihin ja pohjavesiin kohdistuvat uhat lisääntyvät ilmastonmuutoksen kemikaalien sekä muovien kerääntymisen myötä. Globaalisti myös pohjavesivarat ehtyvät. Puhdasta juomavettä ei saa pitää itsestäänselvyytenä myöskään Suomessa, vaan puhtaat pohjavesialueet on turvattava myös seuraaville sukupolville. Ihmisten omat vaikutukset esimerkiksi rehevöitymiseen ja vesistöjen muoviongelmiaan tulee minimoida ja uusia suojelukeinoja tulee kehittää.

Puhemies! Keskusta pitää myös tärkeänä, että vesienhoitosuunnitelmissa voitaisiin pidentää ympäristötavoitteiden määräaika, jos parantaminen luonnonolosuhteiden vuoksi on ylivoimaista. On kuitenkin erittäin tärkeää pitää huolta vesistöjemme tilasta. Suomalainen vesiosaaminen on erittäin laadukasta, ja olisi tärkeää saada tällaisesta sinisestä biotaloudesta vietyä ratkaisuja maailmalle, missä puhtaasta juomavedestä on pulaa.

Ehkä tähän loppuun, puhemies, sopii tähänkin logiikkaan ajatus, että tila on jätettävä paremmassa kunnossa seuraaville sukupolville kuin on sen itse saanut.

15.16 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa herra puhemies! Kyse on tosiaan hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain ja ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 20 §:n muuttamisesta. Pehdymme tähän ympäristövaliokunnassa, mutta kiitän edustaja Vestmania hyvästä puheenvuorosta.

Kun parikymmentä vuotta sitten lähdin politiikkaan mukaan, lainasin silloin Pikku Prinssiä — lainaan sitä nytkin. Edustaja Kivisaarikin äsken vähän viittasi siihen, että ympäristö ei ole lahja menneiltä sukupolville, vaan se on lainaa tulevilta, ja siinä mielessä on tärkeitä, että vaikka me kannamme vastuuta ja puhumme aika paljon tällä hetkellä ilmastopolitiikasta ja ilmastoasioista, on aivan yhtä tärkeää kantaa vastuuta myöskin vesistöistä. Viime vuonna päivitimme kokoomuksen ympäristöohjelman, ja sen ajatus oli nimenomaan, että vapaus tarvitsee rinnalle vastuuta — vastuuta ilmastoasioista, vastuuta vesistöistä ja vastuuta luonnon monimuotoisuudesta.

Arvoisa puhemies! Tällä hallituskaudella on tosiaan rahoitusta luvattu muun muassa ravinteiden kierrättämiseen ja kiertotalouteen ja vesistöasioihin, jotka liittyvät tietenkin myöskin Itämereen. Ajattelin kanssa, että jos olisi ollut niin, että ympäristöministeri olisi ollut paikalla, niin olisin näistä hankkeista tarkemmin kysynyt. Suomella on vastuu tosiaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 8/2020 vp

myöskin tästä HELCOMin toiminnasta, ja kun me olemme vielä puheenjohtajamaana, niin ajattelen niin, että puheenjohtajana pystyy myöskin vaikuttamaan niihin asioihin enemmän, niin olisi toivonut, että ympäristöministeri olisi ottanut esille näitä asioita. Mutta näihin asioihin ehkä voimme palata huomenna. Juuri muistin, että huomenaamulla on ympäristövaliokunnan julkinen kuuleminen ympäristöministeri Mikkosen osalta aamulla 9.30, niin myöskin sitten näihin vesiasioihin voi siinä ollen, jos edustajat haluavat käyttää puheenvuoroja ja kysymyksiä, palata. — Kiitos.

15.18 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä on sekä tärkeää että kannatettavaa, että se kunnolla täällä hoidetaan. Suomi on tunnetusti tuhansien järvien maa, ja meille on kriittinen kysymys vesien suojele ja veden tila. Suomi on maantieteellisesti käytännössä myöskin saari, merkittävältä osalta ikään kuin saari: meitä ympäröivät merialueet, jolloin tämä merenkin hoitaminen, vesien hoitaminen, meriveden hoitaminen on myöskin meille tärkeä asia. Tässä on tietysti keskeisenä kysymyksenä pohjavedet, niin kuin aikaisemmissa puheenvuoroissa tehtiinkin siihen liittyviä huomioita, ja haluaisin tässä yhteydessä muistuttaa myöskin siitä edellisten viikkojen keskustelusta, jota valtakunnassa on käyty vesilaitoksista ja niiden julkisesta luonteesta. Tässä on hienoa, että Suomessa on käytännössä syntynyt kansanliike sen puolesta, että vesilaitokset ovat luonnollisia monopoleja luonteeltaan, ja ne on syytä pitää julkisina laitoksina eikä päästää yksityistä bisnestä sinne rahastamaan. Meillä on maailmalla pahoja, pahoja esimerkkejä siitä monissa maissa, jopa köyhissä kehitysmaissa, että kun vesilaitokset on yksityistetty, niin se on tarkoittanut sitä, että vedestä on tullut kauppatavaraa. Ja kun se on rahasta kiinni, niin kovin monilla köyhillä ihmisillä ei ole varaa veteen, ja siten ripulit, sairaudet leviävät saastuneesta vedestä. Tämä on iso, iso kysymys, ja on hienoa, että Suomi on pystynyt tähän saakka toimimaan tässä vesiensuojelussa ihan edelläkävijänä maailmassa, ja jatkoakin seuraa. Tässä suhteessa hallituksen esitys on arvokas.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan.